

İslam'da Kadınlık Onuruna Dair Musa Bilgiz İslam öncesi hemen hemen bütün toplumlarda ve dünyanın her yerinde kadın, aşağılanmış ve horlanmış. (Geniş bilgi için bkz., Musa Bilgiz, Kur'an'da İnsanlık Onuru, s. 55-59; 71-84.) İslam'dan önceki Araplarda bazı soylu aile kızları, birtakım imtiyazlara sahip olsalar da genelde kadının durumu çok kötüyü. Cahiliye Arab'ında kadın, savaş sonunda herhangi bir eşya gibi, kendisinden çeşitli yollarla yararlanılan bir ganimet kabul edilirdi. Kadınlığın iffeti unutulmuş ve insanların gözünde hiçbir değeri kalmamıştı. Aslında kadın, erkeklerin zevk ve eğlencelerinde bir oyuncak ve bir nesne olarak niteleniyordu. Hat­ta bazıları şeref ve itibarlarını düşüreceği inancıyla kız çocuklarını öldürüyordular. Kadınlık şerefini zedeleyici bu ve benze­ri davranışlar, bütün insan neslini yıkıma uğrattıyor, evli­lik kurumunun değerini azaltıyor ve tam bir zulme dönüştürüyordu. Bu durumda, kız çocuklarının ileride fahişeliğe düşürüleceğinden kaygı duyan bazı müşrik Araplar, yeni bir kız çocuğunun doğumunu utanç verici bir olay sayarlardı. Hatta bunu önlemek için kız çocuklarını diri diri toprağa gömdükleri olurdu. Kız çocuklarını öldürmeyi, geçim zorluğu yüzünden yapanlar da vardı. (Zuhruf, 43/17-18; Nahl, 16/57-59; Tekvir, 81/8-9.) İslam âleminde, Hz. Peygamber devrinde yani miladi VII. asırda hazırlanan Medine Anayasası, ilk insan hak ve hürriyetleri bildirisi diyebileceğimiz Veda Hutbesi ve Kur'an ile sünnetin beyanları, günümüzdeki anlamıyla insan hak ve hürriyetlerini tespit ve tayin etmiştir. İslam'da ka­dın, erkek, çocuk, genç, yetişkin ve yaşlı kim olursa olsun, hiçbir cins, renk, yaş ve statü farkı gözetilmeksizin hepsi aynı öneme sahiptir. İslam'ın, insanlığa, özelliklerle de kadınlara yönelik nimetleri, yalnızca cahiliye âdet ve inançlarından kaynaklanan öğrenç suç ve uygulamaları yasaklamak olmamıştır. İslam, çocuğun kız olmasının utanılacak bir olay olmadığı inancını da zihinle­re yerleştirmiştir. Bununla birlikte İslam, kız çocuğuna daha iyi davranmayı, iyi bir eğitim vermeyi, etmeyi büyük bir fazilet, takva ve ibadet olarak kabul etmiştir. İslam, toplumun bu konuyla ilgili yanlış görüş­lerini bütünüyle değiştirmiş ve kadınlık onurunu, adalet ve merhamet ilkelerine dayalı olarak belirlemiştir. İslam'da, insanlık ve Allah'a kulluk bakı­mından kadınlık erkek arasında bir fark yoktur. Temel hak ve sorumluluk­lar açısından da kadının durumu erkekten farklı değildir. Kadınlar hakkında ibadete ilişkin bazı özel düzenlemelerin bulunması, onların ikinci derecede kabul edilmesi anlamında değildir. Bunlar kadının fitri özelliklerine yönelik olarak konmuş hükümlerdir. İslam, bir insan olarak erkeğe tanınan temel insan haklarını kadına da ta­nımıştır. Buna göre hayat hakkı, mülkîyet ve tasarruf hakkı, kanun önünde eşitlik ve adaletle muamele görme hakkı, mesken dokunulmazlığı, şeref ve onurunun korun­ması, inanç ve düşünce hürriyeti, evlenme ve aile kurma hakkı, özel hayatın gizliliği ve dokunulmazlığı gibi temel haklar bakımından kadınlık erkek arasında fark yoktur. Bir başka ifadeyle kadının maddi ve manevi kişiliği, malı, canı ve ırzı erkeğinki gibi değerlidir; her türlü hakaret, saldırı ve iftiradan korunmalıdır. Kadın, yaratılış itibarıyla erkeğe göre ikinci derecede bir değere sahip değildir. Çünkü insanın kendi cinsiyetini belirleme hakkı yoktur. Bu Allah'ın iradesine bağlıdır. (Şura, 42/49-50.) İlke olarak insanların en değerlisi, takvada yani Allah'ın emir ve yasaklarına saygılı davranma konusunda en üstün olanıdır. (Hucurat, 49/13.) Kur'an-ı Kerim'de, farklı fizyolojik ve psikolojik yapıya sahip olan kadın ve erkekten her biri

diğerinin tamamlayıcı olarak kabul edilmiştir. (Bakara, 2/187.) Erkek ve kadının kendi dünyalarında yaptıkları hizmetler, eşit olarak faydalı, değerli ve elzemdir. Ne salt erkeklik muteberdir, ne de kadınlık yüzyıllık kızartıcı bir şeydir. İslam dini, kız çocuklarının hor gülmelerini kesinlikle yasaklamış, kız evlat ile erkek evlat arasında hiçbir değer farkının bulunmadığını belirtmiştir. (En'am, 6/151; İsrâ, 17/31; Nahl, 16/56-59.) Kadının fizyolojik bakımdan erkeğe göre zayıf olduğu gerçeği kabul edilmekle birlikte (Nisa, 4/34.), bu onun işin aşağılanma sebebi sayılmamaktadır. Aksine, kadını himaye etme, sevgi ve şefkat gösterme, ihtiyaçlarını karşılama, hizmet etme gibi görevler erkeğe yüklenmiştir. (Nisa, 4/34.) Kur'an, kadına anne olması itibarıyla, hiçbir medeniyette benzeri bulunmayan bir yüzyıllık ve değer vermiştir. (İsrâ, 17/23-25.) Peygamberimiz de, "Cennet annelerin ayakları altındadır." (Nesai, Cihad, 6.) buyurarak annelik ve kadınlık onuruna verdiği değeri göstermiştir. Yahudi ve Hristiyanlara göre, "asli günah" işlemeye eş Havva kıskırtmıştır. Yani kadın, daha başlangıçta suçlu olarak gülmektedir. Nitekim Tevrat'ta "yasak meyveyi", yılanın kadına, kadının da Adem'e yedirdiği belirtilmektedir. (Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, bab: 3.) Böylece bir inanç ve anlayış, Kur'an-ı Kerim'deki bilgilerle bağdaşmaz. Kur'an'da, "Şeytan ikisinin de ayağını kaydırды." (Bakara, 2/36.) buyurularak her ikisini de şeytanın aldattığı belirtilmektedir. Başka bir ayette, Havva'dan hiçbir şekilde edilmeyip, şeytanın doğrudan doğruya Adem'e seslendiği ve "Ey Adem! Sana sonsuz hayat ağacını ve dolayısıyla, ebediyen yok olmayacak bir hükmranlığın yolunu güsteriyim mi?" dediği ifade edilir. (Taha, 20/120.) Yaratılışın amacı, Allah'a doğru kemal sürecini sürdürmektir. Kadınsız Adem yarım dır. Adem'in kemali Havva ile dır. İki erkekten bir şey çıkmaz. Kadın olmayınca ne Adem olur, ne cennet, ne de aile. İnsanın hayatı, hanımların rahimlerinde ve ellerinde başlar. Kadınlar, anneler, emeklerini, kocalarının ve evlatlarının hayatları uğrunda harcamaktadırlar. Anneler, çocuklarını dokuz ay rahimlerinde, iki-üç yıl kucaklarında, on-on beş yıl ellerinde, çnceye kadar da kalplerinde terbiye ederler. Yani bün hayatlarını eş ve çocuklarına vakfederler. (Carullah, Musa, Hatun, s. 47, 48, 103.) Anne rahmine rahim veya rahm denmesinin sebebi, annelerin karınlarının, çocuklarını büyütükleri mekânının merhamet kaynağı olmasındandır. Adem; rahm ve merhamet aynı kükten gelmektedir. Rahm, merhamet yuvası demektir. İslam dininde nikâh, mukaddes bir akittir. Bu akdi muhafaza etmek farz, keyfi olarak bozmak ise, haramdır, zulumdur. Ancak evlilik hiçbir şekilde çekilemez bir hülm almışsa, o takdirde boşama, bir insanı çgürlüğe kavuşturmak kadar değerli bir nimet, bir saadet olur. Hanımlar iş evlilik akdi konusunda sadakat ne kadar gerekli ise, erkekler iş de o derece gereklidir. Yani nikâhın kutsallığına sadık kalmak iki taraf iş de zorunludur. Bir başka ifadeyle iffetli yani namuslu olmak, kadın iş ne kadar gerekli ise, erkek iş de o kadar hatta daha fazlasıyla gereklidir. Kadın, kocasını sevmekte tam bir serbestliğe sahiptir. Hiç kimse onu işte dışında evlendiremez. (Buhari, Nikâh, 41, 42.) Kur'an-ı Kerim, eş, çocuk ve diğer aile fertlerinin dünya ve ahirete yüzyıllık haklarının korunmasını ister. (Tahrim, 66/6.) Karı ve kocanın karşılıklı hakları vardır. Kur'an bu hususta şöyle demektir: "Erkeklerin kadınlar üzerinde bulunan hakları gibi, kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır." (Bakara, 2/228.) Peygamberimiz Veda Haccı'nda karı-koca haklarını, na yer vermiş ve şöyle buyurmuştur: "Ey insanlar, kadınların haklarını riayet etmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı size tavsiye ederim. Siz kadınları Allah emaneti olarak aldınız. Onların iffet ve ismetlerini Allah adına süz vererek helal"

edindiniz. Sizin kadünlar üzerinde haklarıünüiz, onlarün da sizin üzerinizde haklarıü vardür." (Müslim, Hac, 19.) Peygamberimiz (s.a.s.) bir soru üzerine kadının kocası üzerindeki haklarını şüyle açıklamıştır: “Yediğin zaman ona yedirmek, giydiğin zaman ona da giydirmek, yüzüne vurmamak, hakaret etmemek, küsüp evi terk etmemek.” (Ebu Davud, Nikâh, 41.) Kocanın hakları ve kadının vazifeleri olarak da kocanın istemediği kimseyi eve almamak, meşru isteklerini yerine getirmektir. Ayrıca karşılıklı kusur ve aksaklıklarda sabır, tahammül ve iyi niyet esastır. Kur’an, “…Hanımlarınıza güzel davranın. Onlardan hoşlanmayacak olsanız bile, sizin hoşlanmadığınız bir şeyi, Allah pek çok hayra sebep kılmış olabilir.” (Nisa, 4/19.) demektedir. Erkekler, açık bir hayâsızlık yapmadıkça kadınlara sevgi ve merhametle yaklaşmalı, tatlı dilli, güler yüzü ve insafılı olmalıdır. Onlardan hoşlanılmadığı takdirde bile, sırf bu yüzden yuvalarının yıkılmasına çalışmamalıdır. Peygamberimiz, horlanan, aşığılanan hatta zaman zaman düvülen kadınları âdetâ yetimler gibi telakki etmiş ve şüyle buyurmuştur: “Allahım! İki zayıf kimsenin, yetimle kadının hakkını zayi etmekten herkesi şiddetle sakındırıyorum.” (İbn Mace, Edeb, 6.) Peygamberimiz, erkeklere şu tavsiyede bulunmaktadır: “Müminlerin iman bakımından en mükemmel, ahlaki en iyi olanıdır. Sizin en hayırlınız, kadınlara karşı hayırlı olanlardır.” (Tirmizi, Rada, 11.) “Kişi zevcesinin yüzüne sevgi ve merhametle baktığı vakit zevcesi de onun yüzüne aynı duygularla bakarsa Allah her ikisine de rahmet nazarıyla bakar. Keza erkek hanımının ellerini avucuna alınca, o da zevcinin ellerini tutarsa parmaklarının arasından günahları dükülür.” (Feyzül-Kadir, 2/333.) Efendimiz, İslam ahlakını özümsemiş, nitelikli bir hanımın erkekler için bulunmaz bir nimet olduğunu bildirmiştir: “Dünya geçici bir faydadan ibarettir. Onun fayda sağlayan en hayırlı varlığı ise salihâ kadındır.” (Müslim, Rada, 64.) Hatta Peygamberimiz, kocalarü ile uyum içerisinde olan kadünlarü müjdelemiüş ve üşüyle buyurmuüştur: "Kadün beşü vakit namazünü külar, ramazan orucunu tutar, iffetini korur ve kocasüna saygıü gösterirse kendisine, hangi kapıündan istersen cennete gir." denilir. (et-Tergîb ve't-Terhîb, c. III, s. 52.) İslam, kadının statüsünü yükselterek onun şerefini, saygınlığını ve erkeğin sahip olduğu hak ve imtiyazları vermiştir. Kur’an-ı Kerim, hiçbir ayırım yapmaksızın kadın ve erkeğe aynı şekilde muamele eder: "...Ben, sizden, erkek-kadın hiçbir çalışanın amelini zayi etmeyeceğim." (Al-i İmran, 3/195.) Bu da göster­mektedir ki, Allah katında bütün insanlar, kul olma yönünden eşittir. Çünkü erkek olsun, kadın olsun hepsi için aynı adalet ve hüküm ölçüsü uygulanmaktadır. "Erkek veya kadından her kim inana­rak iyi işlerden bir iş yaparsa, işte öyle kimseler cennete girerler ve zerre kadar haksızlığa uğratılmazlar." (Nisa, 4/124.) Bir başka ayette ise: "Erkek ve kadından her kim inanmış olarak iyi bir iş yaparsa, onu (dünyada) hoş bir hayatla yaşatırız (daima huzur içinde bulunur, hâlinden memnun olur. Ahirette ise) onların ücretini yaptıklarının en güzeliyle veririz." (Nahl, 16/97.) buyrulmaktadır.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)